

Polyanthea Sacra

Ex Universæ Sacræ Scripturæ Utriusque Testamenti Figuris, Symbolis, Testimoniis, Nec Non E Selectis Patrum, Aliorumque Authorum, Sententiis, eruditis Interpretationibus, Similitudinibus, rarisque Historiis collecta, Et Copiosis, Exquisitisque Materiis Moralibus De Virtutibus Et Vitiis Pro ...

Spanner, Andreas

Augustae Vindelicorum, 1702

§. 4. Vita mixta prosperis, & adversis. Fig. Symb. Ex Vet. &c. Testim & Exempla Ex Vet.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-79369)

Qui dudum infans, subito puer; qui puer, repente juvenis; & usque ad senectutem per spatia mutatur incerta; & antè se senem intelligit, quàm juvenem non esse se miratur. S. Hieron. in *l. c.* 40. 2.

Canos videmus in pueris; capilli deficiunt, antequam crescunt: nec ætas in senectute definit; sed incipit à senectute. Sic in ortu adhuc suo ad finem nativitas properat. S. Cyprianus *l. ad Demetrianum*.

§. III.

*Vita misera, & ærumnosa.**Figura, Symbola.*

Apparuit clibanus fumans. Gen. 15. 17. Fornacis similitudine exprimi videtur vita humana, quæ implicata iniquitatibus sæculi hujus, intus quasi fornax aestuat diversis cupiditatibus; foris velut quòdam fumò obtexitur; nè videat veritatis faciem. S. Ambros. *l. 2. de Abrah. c. 9. in fine.*

Jam hyems transijt. Cant. 2. 11. Hyems est tempus vitæ mortalis; quod, æternæ comparata, rectè hyems imbrifera, & procellosa, nuncupatur; ob ingentes ærumnarum imbres, quibus tam reprobi, quàm Electi, comprimuntur. De Ponte hic Exh. 17. §. 3.

Verè salix est vita: nam arbor sterilis salix est: à nobis autem dulcis vitæ fructus defluxit. S. Gregor. Nyss. or. in funere magni Meletij Ep. Antioch.

Annon hæc vita nostra, & res humanæ, mare quoddam sunt? Nimirum in ea multum quoque est saluginis, & instabilitatis. Venti sunt tentationes, quæ nobis accidunt, & alij casus inopinati. S. Greg. Naz. or. 13.

*Testimonia.**Ex Novo, Patribus, & alijs.*

Misericordiã motus super eam. Luc. 7. 13. Tam miserum est, nasci; tanta felicitas, mori: ut nato de vita compati, denato autem de morte gratulari, possis. Matrem viduam superflitem, ac mœstam, non defunctum adolescentem, Christus miseratus fertur ab Evangelista. Dicebat Seneca: strata-gema est naturæ, homines sinè ratione nasci. Nam si ratione inter vitæ primordia polleant, quæ possent calamitates futuras prævidere; quis lacrymabilem vitam diligeret? Did. Niss. *l. 5. D. 4. Quadr. §. 4.*

Et lacrymatus est Jesus. Joan. 11. 35. Vestræ non debent à Salvatoris lacrymis disferere, si estis Salvatoris amici: qui non pro morte Lazari, sed pro ipsius revocatione ad miserias temporales, planxisset fertur. Bleffensis. Lacrymatus est, non tam quòd mortuus est; quàm quòd revocari illum oportebat ad tolerandas rursus hujus vitæ miserias. Rupertus hic.

Ista vita in corpore, umbra est vitæ, atque imago; non veritas. S. Ambros. in *Pl. 118. l. 3.*

Nescio, unde venerim huc? in istam, dico, mortalem vitam: mortalem, dicam, vitam? an mortem vitalem? nescio. S. August. Conf. *l. 1. c. 6.*

In doloribus vivere, non est vivere. Idem *l. 112. de divers.*

Nox quidem vita hæc dicitur, cum æternæ comparatur: nam, qui illam vitam contemplari dignè potuerit; illius comparatione, quidquid hic lucidum cernitur, noctis obscuritas esse judicatur. S. Gregor. *l. 5. Exposit. in 1. Reg. 14.*

Haud scio, an hæc vita mors potiùs dicenda sit? ac mors contra vitæ nomine appellanda? S. Greg. Naz. Carm. de nat. humana.

Nunc, quemadmodum in utero puellus, sic in Mundo vivimus, multis interclusi angustijs; venturique sæculi nec fulgorem, neque claritatem valentes contueri &c. S. Chrysof. Parænci ad Theodor. lapsium.

Nunc quidem in vita non fumus, sed in morte. Idcirco optabat Paulus dicens: *quis me liberabit à corpore mortis hujus?* Rom. 7. 24. S. Basilii in *Pl. 33.*

Hæc, quæ dicitur vita, non est vita: ubi nec requies à labore, nec securitas est à timore; ubi fraudes, ubi calumnia. S. Fulgentius *l. de Laz. resuscitato.*

Terret me vita mea. Namque diligenter discussa, apparet mihi, aut peccatum, aut sterilitas, ferè tota vita mea: & si quid fructus in ea videtur; sic est, aut simulatum, aut imperfectum, aut aliquò modò corruptum; ut possit, aut non placere, aut displicere, Deo. S. Anselmus *l. de miseria hominis.*

B. Theodorus Studita in varijs sermonibus vocat vitam nostram Crucigeram.

Tota hæc vita facta est sibi Parasceve Crucis: illic autem festivus, & splendidus, æternam celebrat gloriam Resurrectionis. B. Petrus Dam. *l. 1. ep. 19.*

§. IV.

*Vita mixta prosperis, & adversis.**Figura, Symbola.**Ex Veteri.*

Fecit ei tunicam polymitam. Gen. 37. 3. Sic Deus juveni causà dilectionis, præ reliquis tunicam facit, & induit Religionis. Polymita dicitur, quæ ex filis diversi coloris variegata. S. Chrysof. hom. 8. in Matth. Deus mœstis læta miscet sanctis; quos nec tribulationes, neque jucunditates, sinit habere perpetuas: sed tum de adversis, tum de prosperis, justorum ritum, quasi admirabili varietate contextit. Universaliter nulla tela texi potest; nisi filis rectè, & transversim, in crucis formam dispositis. Junghen ex Nupt. agni p. 1. Eph. 3.

Commutus manus. Gen. 48. 14. Alij legunt: *intelligere fecit manus.* Nempè sciens, & prudens, Jacob ità decussavit manus; ut minorem primogenito præferret. Sic sæpe Patris,

Patris, ac Pastoris, aeterni, providentia intelligere facit manus suas, commutans eas: nimirum prosperitatem in adversitatem; & e contra. Et tamen occulta sint nobis ejus consilia; semper manus intelligentes sunt. Doultreman. l. 5. c. 2. Sect. 2.

Calix in manu Domini vini meri plenus misto. Pl. 74. 9. Per vinum merum intelligunt Lorinus, Bellarm. &c. severitatem divinæ justitiæ: per *mixtum*, temperamentum divinæ misericordiæ: ne semper totum sit misericordiæ, nec semper justitiæ; sed inclinetur de una in alteram; prout occasio exigit, & merita hominum. *Veruntamen fœx ejus non est exinanita*, id est, ultima pars, & gravissima justitiæ vindictivæ, adhuc remanet; & servatur usque ad ultimum diem Judicij; ut explicat Bellarminus. Sylveira in Joan. 16. Vinum merum jucunditas sola; fœx amaritudo summa; mixtum, juncta simul; & permixta, bona, & mala. Merum aeterna felicitas, fœx sempiterna infelicitas; mixtum ex prosperis, & adversis, temporalis mutabilitas. Quantumcumque quis in hac vita floreat; necesse est, ut aliquam amaritudinem sentiat: *quia calix in manu Domini &c.* Item, quantumcumque quis in hac vita dejicitur; omnino aliquandoque consolatione relevatur: *quia calix &c.* Si igitur perturbaris, noli deficere: si consolaris, noli securus esse: *quia inclinavit ex hoc in hoc.* In die malorum memento bonorum; & in die bonorum memor sis malorum: *quia inclinavit &c.* Ecce video vas iræ perfusum ex calice Domini, & repletum amaritudine: evacuat iterum vas iræ, & repletur ex eo vas misericordiæ. Richardus à S. Vict. in Pl. 74.

Nigra sum &c. Cant. 1. 4. Per nigrum lugubrem colorem ærumnas intellige. Subdit tamen: *Sicut tabernacula Cedar.* ad significandum: quod sicut hæc tabernacula mutabilia sunt; ita nigrorem ex adversis, & decorem ex prosperis, variari in hac peregrinatione. De Ponte hic Exh. 22.

Venit manè, & nox &c. Il. 21. 12. Unum promittitur ad consolationem; alterum prædicitur ad eruditionem; utrumque ad utilitatem. - Ac si apertius diceret: sic transiet nox, ut iterum redeat; sic rediet dies, ut iterum recedat. *Venit manè, & nox.* Si in nocte es, noli desperare; quia venit manè: si in die es, noli considerare; quia venit nox. Manè ergo promittitur; ne laborantes deficiant: nox futura prædicitur; ut cauti fiant. Richardus à S. Vict. l. de Verbo incarnato. c. 7.

Similitudo autem vultus eorum &c. Ezech. 1. 10. Dei omnia moderantis quadrigam videns Ezechiel notavit, sub altero jugo hominem, & leonem, esse; sub altero viculum, & aquilam. Ferox dum rugit leo, de vicina hominis humanitate, sub eodem jugo existente, temperatur. Servitium tolerat durum vitulus: sed illi adstat liberrima ales aquila. Nulli unum sine altero: servituti assuitur libertas; feritati humanitas. Bæza t. 2. l. 8. c. 3. §. 10.

Scripte erant in eo lamentationes, & carmen, & va. Ezech. 2. 9. Liber hic totius humanæ vitæ periodum continebat. Tria in hoc libro scripta: duo tristitia, quæ lacrymas cient; *lamentationes, & va:* unum jucundum; *carmen.* Vita peragi non potest sine aliqua lætitiâ. Sed, si sapias, ita gaudio indulge; ut duplicem portionem, lacrymarum, & mœroris injicias. Pinna Ethol. 242.

Daniel erat in foribus regis. Dan. 2. 49. Qui in foribus est, ille nec satis ingreditur, neque planè exit domo. Voluit ergo significare Daniel: quod, licet tam graciosus regi, in foribus tamen erat, quasi abiturus: quia gratiâ illâ excidere poterat. Habebat, nec habebat, bona: quia mobilia, & fluxa; non firma Did. Niff. f. 6. D. 5. Quadr. §. 4.

Ex Novo, Patribus, & alijs.

Superseminavit Zizania. Matth. 13. 25. Semper Zizania infelicitatis in tritico prosperitatis. S. Aug. in Pl. 93. poteris te convertere ad aliquam voluptatem, ubi spinas non senseris? In bonorum cupiditatem quantæ sunt spinæ? amores turpes quantas molestias habent! Delectata est Rachel in flore formæ; sed non sine spinâ sterilitatis: Lix datum est granum fecunditatis; sed non sine Zizaniâ deformitatis. Et in regum agris crescunt afflictionum Zizania. David, omnium hostium victor, à filio fugit. Rex Balthasar in medio convivio gaudiorum ad unam manum conturbatur. Dan. 5. Paolètti D. in Epiph.

Nonne duodecim sunt horæ diei? Joan. 11. 9. Juxta Lyranum, &c. Jesus suam in Judæa ostendit securitatem ex facili rerum humanarum mutatione: quia singulis horis omnia mutantur; nunc adversitas, nunc prosperitas. Bæza t. 2. l. 8. c. 3. §. 10.

Surrexerat ante floribus immixta teneris sine spinis rosa; & pulcherrimus flos sine ullâ fraude vernabat. Postea spina sepsit gratiam floris: tanquam humanæ præferens speculum vitæ: quod suavitatem perfuctionis suæ finitimis curarum stimulis sæpe compungat. Valata est enim elegantia vitæ nostræ, & quibusdam sollicitudinibus obsepta; ut tristitia adjuncta sit gratiæ. S. Ambros. hex. l. 3. c. 11.

Donis suis flagella permisit; ut nobis omne, quod nos in sæculo delectabat, amarescat: & illud incendium surgat in animo, quod nos semper ad cœlestem desiderium inquietè excitet: atque, ut ita dicam, delectabiliter mordeat, suaviter cruciet; hilariter contristet. S. Gregor. hom. 16. in Ezech. post initium.

Si vitæ istius cursum veraciter attendimus; nihil in eo firmum, nihil invenimus stabile: sed quemadmodum viator, modo per plana, modo per aspera, graditur; sic nobis utique in hac vitâ manentibus, nunc prosperitas, nunc occurrit adversitas. S. Gregorius ep. 51.

Sicut in longo peregrinationis itinere, nunc est pulvis, nunc lutum; nunc serenum, nunc pluvia:

pluvia: ita modò spes, modò timor; modò dolor, modò gaudium, in hac vita. Blesensis ep. 167.

Mundus lactucarum persimilis est: in quo & oleum solatorum; & acetum, acrimoniaque, adversitatem invenitur. Beatus D. 3. Pasch.

Testimonia, & exempla.

Ex Veteri.

Cùmq; sol occumberet, sopor irruit super Abraham-dictumq; est ad eum: scito prænoscens, quòd peregrinum futurum sit semen tuum - & affligent quadringentis annis. - Et posthac egredientur cum magna substantia. Gen. 15. 12. 13. 14.

Invenitque Joseph gratiam, coram Domino suo. - Gen. 39. 4. En introduxit virum Hebraum &c. v. 14.

Tratus est valde, tradiditq; Joseph in carcerem &c. v. 20.

David in eadem domo & Saul, & Jonathan habuit.

Achior tractus à lictore, & ad arborem ligatus. Judith 6. 9. sed, ruptis vinculis, ductus in Bethuliam gaudet, cum placet Hebræo. Sic alternis agit fortuna; læta miscet tristibus, spinis rosas. Velloso hic.

Rifus dolore miscbitur &c. Prov. 14. 13. Lappones sub rigido septentrione argentes; ut se recreent, convivia instruunt, accitis citharædis: in his saltant, tripudiant; sed mox in gemitus, & alta suspiria, revoluti in terram corruunt. Cornelius hic.

Defecit gaudium cordis nostri: versus est in luctum chorus noster. Thren. 5. 15. In præsentiarum, sicut nulla sine miserijs plena sunt gaudia; ita sine lamentis vix, aut nulla, inveniuntur cantica. S. Paschasius hic.

Ex Novo.

Plurima autem turba straverunt vestimenta sua &c. Matth. 21. 8. Per quam urbis januam paulò antè asello insidens, populorum vallatus agminibus; palmarum, olivarumque, ramos in manibus gestantium, atque clamantium, *Osanna! benedictus &c.* perrexit ad templum; per eandem hodie blasphemantibus turbis, tam ignominiosè rejectus, ad Crucis supplicium trahebatur. S. Laur. Just. de triumph. &c. c. 16.

Modicum non videbitis me, & iterum modicum & videbitis me. Joan. 16. 16. Christus D. se se subtrahit, ut iterum redeat: nec enim patitur, ut quis prematur gravius. Si est molestia ex absentia, erit recreatio ex redeuntis præsentia. Sylveira hic.

Ex Patribus, & alijs.

Blandiris, nè fatigemur in via: corripis, cædis, ac dirigis; nè aberremus à via. S. August. l. 4. de V. D.

Si semper Deus in istis prosperitatibus faveret nobis, ut omnia nobis abundarent; nul-

lamque in tempore isto mortalitatis nostræ tribulationem, nullas pressuras, angustiasque, pateremur: non diceremus, nisi ista esse summa bona, quæ præstat Deus servis suis; & majora ab illo non desideraremus. Ideo autem huic vitæ malè dulci miscet amaritudines tribulationum; ut alia, quæ salubriter dulcis est, requiratur. Idem in Pl. 43.

Apud Deum nihil tantum suave placet, nisi quòd in se mordacitatis habet aliquid, & veritatis: Pascha enim Christi cum amaritudinibus manducatur. S. Hieron. ep. 127. mans. 5.

Si tristitia semper acciderent; quis sustineret? si semper prospera, quis non contemneret? sed rerum tanta gubernatrix Sapientia, horum pernecessariâ vicissitudine, eò moderamine Electis suis cursum vitæ temporalis alternat; ut nec adversa frangant, nec læta dissolvant: cum potius & ista ex illis gratiora, & illa ex his tolerabiliora, reddantur. S. Bernardus ep. 136.

Univerforum Deus nostri curam gerens, non semper in adversis nos manere relinquit; ut non opprimatur nostra infirmitas; sed celeriter & ipse opitulatur, firmans nostram alacritatem, & mentem excitans. Neque semper in prosperitate nos esse relinquit; ut ne stiamus negligentiores, & in viciorum partes transfugiamus. S. Chrysof. hom. 40. in Gen.

Nota: de quolibet die creationis dicitur *factum est vespere, & manè, dies unus.* Gen. 1. Solius autem diei septimi non facit mentionem de vespere; licet, sicut alij, vespere habuerit. Ut intelligas: quòd quamvis in hoc Mundo nobis aliqua requies, gaudium, & voluptas, sit (quæ per manè significatur) nullum tamen est manè, quòd suum vespere non habeat. Solum illud clarum manè per otium diei septimi significatum non habebit ullum vespere, aut finem: nam æternum perdurabit. Diez Beatitudo.

§. V.

Vita proba.

Ex Veteri, & Novo.

Dilectus meus mihi. Cant. 2. 16. Totus vivit, & totus mihi mortuus est: *& ego illi* similiter tota vivam, & tota moriar. Hugo Card. hic. Anima sancta dicit Christo: *Dilectus meus mihi vivit, & ego illi vivo, non mihi.* Theodoretus apud Cornelium hic.

Sume citharam. Il. 23. 16. Per citharam significatur recta vita. 1. Quantum ad carnis mortificationem; propter chordarum materiam. 2. Quantum ad virtutum connexionem; propter cantus concordantiam. 3. Quantum ad dulcedinem boni operis; propter audientis læticiam. S. Thom. Aqu. hic.

Appropinquavit regnum caelorum. Matth. 4. 17. Regnum caelorum est, & Christus, & vita virtutibus prædita. Quando enim quis super terram vivit sicut angeli, nonne celestis est? atque ita in unoquòque nostrum est regnum